

ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน มูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Effectiveness of anti-money laundering narcotics base prevention and
enforcement Policy implementation Bureau of Anti-Money Laundering Office.

¹อนุสรณ์ ปัสสา

¹ Anusorn Passa

¹สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

¹E-mail: captain.new.009@gmail.com

Retrieved 30-03-2023; Revised 19-04-2023; Accepted 22-04-2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง (3) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการพนักงานราชการ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำนวน 150 นาย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสหสัมพันธ์ เพียร์สัน ผลการวิเคราะห์พบว่า

(1) ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน อยู่ในระดับมาก

(2) ประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(3) ความสัมพันธ์ ระหว่างประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติเป็นเชิงบวกระดับปานกลางค่อนข้างมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การนำนโยบายไปปฏิบัติ, ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติด, สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

Abstract

This research aimed to 1) evaluated effectiveness of anti-money laundering narcotics base prevention and enforcement Policy implementation Bureau of Anti-Money Laundering Office. 2) compare effectiveness of anti-money laundering narcotics base prevention and enforcement Policy implementation via respondent's attitude verified by demographic factors .3) explain effectiveness of anti-money laundering narcotics base prevention and enforcement Policy implementation. This was quantitative research; sample were 150 personnel attached to Bureau of Anti-Money Laundering Office. Questionnaires were data gathering tools. Analytical statistics were percentages standard deviation mean t test ANOVA F and Pearson correlation. Major findings were;

1) effectiveness of anti-money laundering narcotics base prevention and enforcement Policy implementation were high level.

2) There were significant statistical difference among respondents 'attitude toward effectiveness of anti-money laundering narcotics base prevention and enforcement Policy implementation at .05 level.

3) effectiveness of anti-money laundering narcotics base prevention and enforcement Policy implementation was significant positive at moderately high at .01 statistical level.

Keywords: Effectiveness, Anti-Money Laundering Narcotics Base Prevention and Enforcement, Policy implementation Bureau of Anti-Money Laundering Office.

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขโดยใช้วิธีการที่ถูกต้องเหมาะสมควบคู่กันไปหลายๆทาง เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเป้าหมายสำคัญของการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดคือผลประโยชน์ตอบแทนที่ได้จากการผลิตหรือการค้ายาเสพติด ซึ่งมีจำนวนมูลค่ามหาศาลและผู้กระทำความผิดจะพยายามปกปิดหรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด โดยอาศัยสถาบันการเงินหรือหน่วยงานบางแห่งเป็นเครื่องมือทำให้เงินหรือทรัพย์สินให้เป็นสิ่งที่ได้มาอย่างสุจริตเสียก่อนเพื่อให้สะดวกต่อการนำไปใช้หมุนเวียนในการขยายกระบวนการค้ายาเสพติดหรือประกอบอาชญากรรมอื่นต่อไป ซึ่งวิธีการดังกล่าวเรียกว่าเป็น “การฟอกเงิน” บทบัญญัติของกฎหมายซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดที่จะดำเนินการกับตัวบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นหลัก เช่นตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ซึ่งมีมาตรการ

พิเศษที่จะดำเนินการกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการกระทำความผิดได้ แต่หากในคดีอาญาพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องหรือคดีถึงที่สุดศาลให้ยกฟ้องก็ไม่อาจดำเนินการกับทรัพย์สินของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้แต่อย่างใดจากการที่มีข้อบกพร่องหรือช่องว่างของกฎหมายในเรื่องนี้ ประเทศไทยจึงถูกแบ่งเล็งว่าจะถูกใช้เป็นแหล่งฟอกเงินที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง จนกระทั่งประเทศไทยมีพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาใช้บังคับกับทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในคดีอาญาเสพติดได้โดยตรง โดยใช้หลักการริบทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture) ที่ไม่ต้องดำเนินคดีอาญาเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นการทำลายวงจรเศรษฐกิจอาชญากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดว่าเป็นกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อการปราบปรามองค์กรอาชญากรรมที่กระทำความผิดอันมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของสังคมโดยรวมหรือมีผลกระทบรุนแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศ

บรรณชूरย์ ฉิมกรา (2558, ออนไลน์) รายงานว่า รูปแบบของการฟอกเงินเนื่องจากการฟอกเงิน มีวัตถุประสงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงสภาพเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายให้เป็นเสมือนเงินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อปกปิดแหล่งที่มาของเงินหรือลงให้ผู้อื่นเข้าใจว่าเงินนั้นๆ ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมายจึงทำให้มีรูปแบบของการฟอกเงินแตกต่างกันสุดแล้วแต่ว่าจะมีปัจจัยใดเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกซึ่งส่วนใหญ่มีรูปแบบต่างๆ จำแนกได้ดังนี้

1) การนำเงินสดติดตัวออกนอกประเทศ การนำเงินสดที่ได้มาจากการกระทำความผิดติดตัวหรือนำไปใช้จ่ายในต่างประเทศ แต่โดยที่การโยกย้ายเงินสดที่ได้รับจากการค้ายาเสพติดหรืออาชญากรรมอื่นๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากมีจำนวนมากและธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเงินสดจำนวนมากๆ อาจจะถูกแบ่งเล็งได้ง่ายหรืออาจมีมาตรการกำกับควบคุมการทำธุรกิจด้วยเงินสดอย่างเข้มงวด รวมทั้งระบบการเงินของบางประเทศอาจจะไม่นิยมการเบิกจ่ายหรือการทำธุรกิจโดยอาศัยเงินสด ดังนั้นการใช้เงินสดที่ได้มาจากการกระทำความผิดจึงกระทำเฉพาะในบางประเทศที่ไม่เข้มงวดในการใช้เงินสดในการทำธุรกิจด้านการเงินหรืออาศัยการนำเงินสดผ่านพรมแดนระหว่างประเทศโดยติดสินบนเจ้าพนักงานซึ่งเป็นการเสี่ยงภัยอย่างมากและไม่นิยมกระทำแล้ว

2) การฝากเงินกับสถาบันการเงินในประเทศ เป็นวิธีที่นิยมใช้ในการฟอกเงิน ซึ่งการฝากเงินมักจะใช้นามแฝงหรือใช้ชื่อปลอม เพื่อไม่ให้เห็นสามารถสืบสวนหาเจ้าของที่แท้จริงได้ นิยมใช้ในประเทศที่ไม่เข้มงวดต่อการเปิดเผยชื่อที่แท้จริงของเจ้าของธุรกิจหรือเจ้าของบัญชีและไม่มีการให้รายงานถึงธุรกรรมที่มีมูลค่าค่อนข้างสูงอันเป็นจุดอ่อนและทำให้เกิดความสะดวกในการใช้สถาบันการเงินเพื่อการฟอกเงินได้ง่าย

3) การส่งเงินสดหรือโอนเงินออกนอกประเทศ เป็นการนำเงินสดไปฝากไว้ในประเทศที่ไม่มีการควบคุมระบบธนาคารหรือสถาบันการเงินอย่างเข้มงวด เพื่อให้เงินที่ผิดกฎหมายเข้าไปอยู่ในระบบการเงินของประเทศนั้น และโอนเงินกลับไปสู่ผู้ค้า ยาเสพติด หรืออาชญากรโดยวิธีต่างๆ เช่น โดยทางโทรคมนาคม (Wire Transfer) เป็นต้น เงินที่ผิดกฎหมายก็จะแปรสภาพเป็นเงินที่ถูกต้องตามกฎหมายอันเป็นจุดอ่อนของประเทศที่ไม่เข้มงวดเรื่องการโอนเงินออกนอกประเทศ

4) การจัดตั้งบริษัทหรือกิจการขึ้นบังหน้า เป็นการที่ผู้ค้ายาเสพติดหรืออาชญากรปกปิดแหล่งที่มาและความเป็นเจ้าของเงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมาย ด้วยการจัดตั้งหรือซื้อกิจการในต่างประเทศ เช่น

สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ในประเทศที่เป็นเขตปลอดภาษี เป็นต้น แล้วให้กิจการของตนในประเทศกักเงินหรือซื้อสินค้าจากกิจการในต่างประเทศดังกล่าวในราคาแพงกว่าปกติ ทั้งนี้เพื่อให้เงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายถูกใช้จ่ายหมุนเวียนระหว่างกิจการทั้งสองแห่งดังกล่าว

5) การดำเนินธุรกรรมอื่นๆ นอกจากวิธีการดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีวิธีการอื่นๆอีกมาก เช่น

- นำเงินไปซื้อกิจการที่มีผลขาดทุน แต่ธุรกิจมีรายรับเป็นเงินสด เช่น โรงแรม กิจการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ ภัตตาคาร ร้านค้าปลีก เป็นต้น ซึ่งธุรกิจเหล่านี้ก็จะกลับฟื้นขึ้นเพราะอาศัยดอกผลจากเงินผิดกฎหมายดังกล่าว หลังจากนั้นจึงค่อยถ่ายเทเงินออกไปใช้

- การนำเงินไปซื้อตราสารที่โอนเปลี่ยนมือได้ ซึ่งตราสารนั้นไม่มีการควบคุมจากสถาบันการเงินผู้ออก ทำให้ยากแก่การสืบหาผู้ที่ซื้อและรับเงินตามตราสารนั้น

- นอกจากนี้แล้ว ปัจจุบันเทคโนโลยีทางการสื่อสารได้ก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ทำให้การโอนเงินในระบบสื่อสารทางอากาศมีการควบคุมน้อยกว่าการโอนเงินสด การโอนเงินต่างๆ จะมุ่งเน้นที่ความเร็ว แต่ประการเดียว พนักงานโอนเงินจะไม่รู้จักลูกค้า และไม่ทราบวัตถุประสงค์ในการโอนเงิน วิธีการดังกล่าวจึงอาจเป็นช่องทางหลบซ่อนเงินผิดกฎหมายหรือการทุจริตของนักฟอกเงินได้เป็นอย่างดี

แหล่งที่มาของการฟอกเงิน

แหล่งที่มาของเงินได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมายที่มักจะนำมาฟอกเงินมีมาจากแหล่งใหญ่ อาทิ เช่น เงินจากการค้ายาเสพติด เงินที่ได้จากการฉ้อโกงประชาชน เงินจากวงพนัน เงินจากวงการเมือง เงินสินบน เงินจากบริษัท เงินส่วนตัวที่ต้องการปิดบัง เงินจากกลุ่มเศรษฐกิจ เงินจากรัฐ และเงินนอกระบบอื่นๆ สำหรับเงินจากการค้ายาเสพติด ปัจจุบันนับเป็นอาชญากรรมทางด้านการค้ายาเสพติดถือว่าเป็นแหล่งที่มาซึ่งใหญ่ที่สุดของการฟอกเงิน เนื่องจากเป็นอาชญากรรมที่ให้ผลตอบแทนสูงและยากต่อการสอบสวนปราบปราม อันเป็นสิ่งที่ล่อใจให้มีผู้คิดเสี่ยงที่จะก่ออาชญากรรมประเภทนี้ประกอบกับเป็นอาชญากรรมที่เกิดขึ้นได้ง่ายและแพร่หลาย

แหล่งฟอกเงิน ประกอบด้วย

แหล่งหรือสถานที่สำหรับการฟอกเงินนั้น อาจกล่าวได้ว่ามีอยู่ทั่วไปทั้งภายนอกประเทศและภายในประเทศขึ้นอยู่กับความสะดวกของการฟอกเงินว่าจะใช้วิธีใด แต่สถานที่ที่มีการใช้เป็นแหล่งฟอกเงินส่วนใหญ่ สามารถแยกเป็น 2 แหล่ง ได้แก่ แหล่งฟอกเงินภายในประเทศและภายนอกประเทศ แหล่งฟอกเงินภายในประเทศ ได้แก่ สถาบันการเงินต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นหน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเงินหรือทรัพย์สินต่างๆ เช่น ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ บริษัทหลักทรัพย์ บริษัทเงินทุน-อุตสาหกรรม บริษัทประกันชีวิต บริษัทประกันวินาศภัย สหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งสถาบันต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ถูกใช้เป็นแหล่งฟอกเงินที่สำคัญที่สุด ทั้งในระดับภายในประเทศและระดับโลก บ่อนการพนันที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมายแหล่งการพนันส่วนใหญ่เกิดขึ้นมากจากแหล่งที่ไม่สามารถพัฒนาสถานที่นั้น ให้

มีความเจริญทางเศรษฐกิจจากทางอื่น หรือเป็นสถานที่เคยมีเศรษฐกิจซบเซา เนื่องจากผู้คนมีความนิยมเปลี่ยนไป ซึ่งแหล่งการพนันจะเป็นที่พอกเงินทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย

การค้าขายที่ดิน

ที่ดินเป็นสินทรัพย์ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ ถึงแม้จะช้าแต่มีปริมาณมากและเป็นที่ยอมรับของสถาบันการเงินในประเทศที่ยังไม่ค่อยพัฒนา เพราะที่ดินเป็นสินทรัพย์ที่จับต้องได้ และไม่สามารถขโมยได้ ซึ่งมีการซื้อขายเปลี่ยนมือกันเป็นจำนวนมากและราคาซื้อขายจะขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ซื้อและผู้ขายเป็นสำคัญ ดังนั้นวิธีที่ให้ประโยชน์ซึ่งกันและกันโดยการซื้อขายที่ดินในราคามิตรภาพ หรือการให้ค่านายหน้าซื้อขายที่ดินก็เป็นกระบวนการพอกเงินอย่างหนึ่งเช่นกัน

ตลาดหุ้น

เป็นแหล่งที่เงินเปลี่ยนมือได้ง่ายและผู้ลงทุนไม่ค่อยสนใจเกี่ยวกับผู้ซื้อหรือผู้ขาย เพราะหุ้นเป็นตราสารการเงินที่เปลี่ยนมือได้ง่าย โดยเฉพาะเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วในช่วงที่หุ้นมีการซื้อขายมาก สามารถทำการพอกเงิน โดยการซื้อขายหุ้นได้เป็นจำนวนมากมหาศาล หรือตลาดหุ้นที่มีลักษณะซื้อขายเก็งกำไรก็จะมีช่องทางให้เกิดการพอกเงินได้เช่นกัน

สินทรัพย์มีค่าทุกชนิด

แหล่งพอกเงินแหล่งนี้ ได้แก่ สหกรณ์ทรัพย์ที่มีค่า เช่น อัญมณีต่างๆซึ่งจะมีการซื้อขายให้แก่กันในราคาถูก หรือการให้ด้วยสินน้ำใจอันเป็นสาเหตุแห่งการคอร์รัปชันและเป็นแหล่งของการพอกเงินได้ด้วยการเปลี่ยนเป็นเงินสกุลอื่นๆ ปัจจุบันมีประเทศที่เปิดเสรีด้านการเงินมากขึ้น ทำให้การควบคุมเปลี่ยนเงินตราเป็นไปอย่างยากลำบาก ส่งผลให้การแลกเงินเพื่อส่งไปยังต่างประเทศทำได้ง่ายขึ้นและมีจำนวนมากกว่าแต่ก่อน ประกอบกับการบริการสมัยใหม่ เช่น การใช้บัตรเครดิตเป็นเงินสด ในอีกประเทศหนึ่งนับเป็นอีกวิธีหนึ่งของการพอกเงิน

สภาพปัญหาอุปสรรคในการดำเนินคดีความผิดฐานพอกเงิน พบว่าสภาพปัญหาอุปสรรคเกิดจากการที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษไม่เข้าใจถึงมาตรการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการพอกเงินซึ่งมีทั้งมาตรการทางแพ่งกับมาตรการทางอาญา ความแตกต่างและความซ้ำซ้อนในการยึดหรืออายัดทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดระหว่างมาตรการทางแพ่งกับมาตรการทางอาญา ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ ซ้ำซ้อนกันและไม่ชัดเจน การไม่ทราบขั้นตอนการดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและปราบปรามการพอกเงิน การประสานความร่วมมือในการดำเนินคดีหรือการรายงานคดีอาญาความผิดมูลฐาน หรือคดีพอกเงินไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการพอกเงินและเนื่องจากคดีความผิดฐานพอกเงินมีลักษณะแตกต่างจากคดีพิเศษอื่น ทำให้เกิดปัญหาความไม่เข้าใจหรือไม่ชัดเจนในการรวบรวมพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นกรณีผู้ร้องทุกข์ กล่าวโทษในคดี การตรวจสอบและวิเคราะห์สายทางการเงิน การยึดหรืออายัดทรัพย์สินประเภทต่างๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ประเด็นที่สำคัญในการบันทึกปากคำผู้กล่าวหา ผู้ต้องหา และพยานที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
- 2) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จากความคิดเห็นของ กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะประชากรของกลุ่มตัวอย่าง
- 3) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้มีการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา การทำวิจัยและเป็นแนวทางในการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ประกอบด้วย (1) แนวคิดและทฤษฎีนโยบายสาธารณะ (2) แนวคิดทฤษฎีการกำหนดนโยบาย (3) แนวคิดและทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ (4) แนวคิดเกี่ยวกับกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

(1) แนวคิดและทฤษฎีนโยบายสาธารณะ

หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2564) สรุปว่า นโยบายสาธารณะเป็นสิ่งที่รัฐบาลตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำ ซึ่งส่งผลกระทบต่อส่วนรวมและการแก้ไขปัญหา สาธารณะ โดยกระบวนการนโยบายสาธารณะ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ นโยบาย ศึกษาและการ วิเคราะห์นโยบาย และแนวทางการพัฒนาการศึกษาวิจัย ควรให้สำคัญกับการแก้ไขปัญหาสาธารณะ การพัฒนานโยบาย และการสนับสนุนการสร้างทฤษฎี ความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนต่าง ๆ ในกระบวนการ นโยบาย การพัฒนาตัวแบบใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทแต่ละประเทศ การใช้ความรู้เชิงสหวิทยาการ การ ศึกษาวิจัยแบบผสมผสานบนพื้นฐานหลักฐานเชิงประจักษ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลายแห่ง และการ พัฒนาเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ อีกทั้งยังได้นำเสนอแนวคิด ทฤษฎีนโยบายสาธารณะ คือ แนวคิด ตัวแบบ สูตรที่ ใช้ในการวิเคราะห์นโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินผลนโยบาย และมีทฤษฎีบริบทนโยบาย สาธารณะ 3 ทฤษฎี ได้แก่ ทฤษฎีบริบทเชิงสาเหตุและผล ทฤษฎีบริบทเชิงระบบนโยบาย ทฤษฎีบริบทเชิง องค์ประกอบของระบบ ทฤษฎีบริบทเศรษฐกิจ สังคม และทฤษฎีบริบทอื่นที่มีผลต่อนโยบายสาธารณะ ทฤษฎี บริบทการเมืองที่มีผลต่อนโยบายสาธารณะ

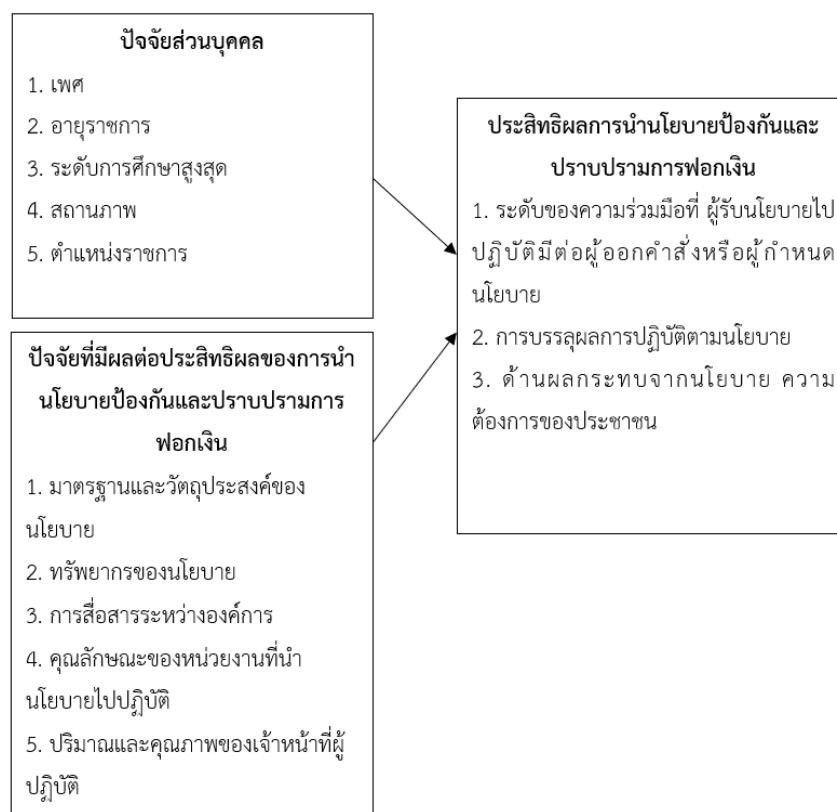
(2) แนวคิดทฤษฎีการกำหนดนโยบาย

สัญญา เคนาภูมิ (2559, หน้า 101-126) กล่าวว่า นโยบายสาธารณะที่ถูกกำหนดขึ้นมักจะได้รับอิทธิพลจากผู้มีบทบาทหรือตัวแสดงในนโยบายสาธารณะ เช่น รัฐบาล ข้าราชการ กลุ่มผลประโยชน์ภาคประชาชน เป็นต้น แม้ว่า นโยบายหนึ่ง ๆ ที่เกิดขึ้นมีตัวแสดงในนโยบายสาธารณะที่หลากหลาย แต่มักจะมีตัวแสดงใด ตัวแสดงหนึ่งมีบทบาทที่โดดเด่นกว่าตัวอื่น ดังนั้นทฤษฎีเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายสาธารณะ จึงจำเป็นต้องพิจารณาบทบาทการแสดงที่โดดเด่นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) บทบาทชนชั้นนำ นโยบายสาธารณะที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากความต้องการของชนชั้นนำ ส่วนข้าราชการเป็นเพียงผู้ทำหน้าที่นำนโยบายไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนทิศทางของนโยบายจึงเป็นแบบแนวดิ่ง จากชนชั้นผู้ปกครองลงมาถึงประชาชน ทฤษฎีนี้ เรียกว่า ตัวแบบชนชั้นนำ 2) บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ นโยบายสาธารณะได้มาจากความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ซึ่งนโยบายมักจะถูกเปลี่ยนทิศทางไปสู่กลุ่มที่มีอิทธิพล มีการช่วงชิงอำนาจและผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน (สมบัติธำรง ธัญวงศ์, 2552) ทฤษฎีนี้เรียกว่า ทฤษฎีกลุ่ม 3) บทบาทของสถาบัน โดยสถาบันทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ สถาบันนิติบัญญัติสถาบันบริหาร สถาบันตุลาการ สถาบันการปกครองท้องถิ่น และสถาบันพรรคการเมือง เป็นต้น (สมบัติธำรง ธัญวงศ์, 2552) ทฤษฎีนี้เรียกว่า ตัวแบบสถาบัน 4) บทบาทของประชาชนจากระบบการเมืองประชาธิปไตย นโยบายสาธารณะเป็นผลของปัญหาและหรือการแสดงความต้องการของภาคประชาชน ซึ่ง Easton (1981) ได้นำทฤษฎีระบบมาใช้ในการอธิบายระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ประกอบด้วย (1) ปัจจัยนำเข้า (2) กระบวนการการเมือง (3) ปัจจัยนำออก และผลสะท้อนกลับหรือผลกระทบ ดังนั้น นโยบายสาธารณะจึงเป็นผลผลิตจากระบบการเมืองทฤษฎีนี้เรียกว่า ตัวแบบเชิงระบบ 5) บทบาทของกระแสนิยม นโยบายสาธารณะเป็นผลมาจากกระแส ซึ่งมีเงื่อนไข 3 ประการ (John W. Kingdon, 2003) คือ กระแสประเด็นปัญหา กระแสนโยบาย และกระแสการเมือง เมื่อทั้งสามกระแสรวมกันอย่างลงตัวก็จะเกิดการผลักดันสู่การแก้ปัญหา ทฤษฎีนี้เรียกว่า ตัวแบบหน้าต่างนโยบาย 6) บทบาทนักวิเคราะห์นโยบาย นักวิเคราะห์นโยบายจำเป็นต้องวิเคราะห์เพื่อให้ได้ทางเลือกในการแก้ปัญหาสาธารณะ หลักเลี่ยงการเลือกนโยบายที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายมากกว่า ประโยชน์ที่สังคมจะได้รับมาใช้ทฤษฎีนี้เรียกว่า ตัวแบบเหตุผล นอกจากนั้นยังจำเป็นต้องมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ เรียกว่าเป็นขั้นตอนการแก้ปัญหา (Dye, 2002) เช่น การจำแนกลักษณะของปัญหา การจัดทำทางเลือกนโยบายหรือข้อเสนอ นโยบาย การให้ความเห็นชอบนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติและการประเมินผลนโยบาย ทฤษฎีนี้เรียกว่า ตัวแบบกระบวนการ 7) บทบาทนักการเมือง โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นบทบาทของนักการเมืองที่พยายามเล่นเกมการเมือง นโยบายสาธารณะที่ถูกกำหนดออกมาเป็นทางเลือกที่มีเหตุผลท่ามกลางสถานการณ์ที่มีการแข่งขันซึ่งผู้มีส่วนในการตัดสินใจเพียงสองคน สองกลุ่ม หรือสองฝ่าย หรือ มากกว่านั้น มีทางเลือกที่จะทำการตัดสินใจและผลของการตัดสินใจขึ้นอยู่กับทางเลือกที่แต่ละฝ่ายจะเลือก ทฤษฎีนี้เรียกว่า ตัวแบบเกม 8) บทบาทของข้าราชการ การกำหนดนโยบายมักจะนำนโยบายในอดีตมาเป็นเกณฑ์ตั้งต้น แล้วทำการปรับปรุงดัดแปลง แก้ไขออกมาเป็นนโยบายใหม่เพื่อให้ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้ที่มีบทบาท ในการกำหนดนโยบายมักจะเป็นข้าราชการประจำที่ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง ทฤษฎีนี้ เรียกว่า ตัวแบบส่วนเพิ่ม

(3) แนวคิดและทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติ

สัญญา เคนาภูมิ (2562, หน้า 243) กล่าวว่า การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติเป็นขั้นตอนสำคัญ ต้องทำความเข้าใจในรายละเอียดของปฏิสัมพันธ์ ความเชื่อมโยงการพึ่งพา ตลอดจนความเป็นอิสระขององค์การ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติโดยแบ่งการนำนโยบายไปปฏิบัติออกเป็น 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ (1) การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค ประกอบด้วย (ก) การแปลงนโยบายให้เป็นแผนงานและโครงการ และ (ข) การยอมรับนโยบายของหน่วยงานระดับภูมิภาคและท้องถิ่น (2) การนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค ประกอบด้วย (ก) การระดมพลัง (ข) ขั้นตอนการปฏิบัติ และ (ค) การสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่องและความสำเร็จและผลลัพธ์ อย่างไรก็ตามสำหรับตัวแบบแนวทางการนำนโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ทฤษฎีหลัก ได้แก่ ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากบนลงล่าง ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติจากล่างขึ้นบน และ ทฤษฎีการนำนโยบายไปปฏิบัติแบบผสม

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน จำนวน 150 นาย ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และสหสัมพันธ์ เพียร์สัน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าตามวิธีการดำเนินการศึกษาดังกล่าวมาในข้างต้น สามารถนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า รายละเอียดดังต่อไปนี้ ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

เพศ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 71.2 และเพศหญิง จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 ตามลำดับ

อายุราชการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุราชการ 6-10 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 รองลงมา 11-20 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมา 1-5 ปี จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และมากกว่า 21 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาสูงสุด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และปริญญาโท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 ตามลำดับ

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นข้าราชการ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 72.5 รองลงมา ลูกจ้าง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 22.9 และ พนักงาน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6 ตามลำดับ

ตำแหน่งราชการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีตำแหน่งราชการปฏิบัติการ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมา เชี่ยวชาญ จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 26 รองลงมา ชำนาญการ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และ ชำนาญการพิเศษ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินภาพรวม ในภาพรวมเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับมาก

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปในหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ด้านผลกระทบจากนโยบาย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.27 รองลงมา ด้านระดับความร่วมมือของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 3. ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ภาพรวมเท่ากับ 3.96 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมาก

ที่สุดลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ด้านมาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.11 รองลงมา ด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.98 รองลงมา ด้านทรัพยากรของนโยบาย อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 รองลงมา ด้านคุณลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 และ ปริมาณและคุณภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 ตามลำดับ

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินอยู่ในระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 ประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินจากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากร

สมมติฐานที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการการทำให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการให้เป็นรูปธรรมโดยเฉพาะด้านป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดและยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินกับประสิทธิภาพของการนำนโยบายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดไปปฏิบัติสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐต้องมึนโยบายที่ชัดเจนในการจัดการพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการการทำให้หน่วยงานภาครัฐดำเนินการให้เป็นรูปธรรมโดยเฉพาะด้านป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติดและยาเสพติด

2. ภาครัฐต้องมึนโยบายที่ชัดเจนในการทำให้ข้าราชการในหน่วยงานภาครัฐสามารถดำรงตนในสังคมอย่างมีเกียรติยศและศักดิ์ศรีสมกับความเป็นผู้ให้บริการประชาชนและไม่ต้องการทุจริต

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยในด้านความเหมาะสมของการพัฒนาประสิทธิภาพของข้าราชการทุกหน่วยงาน

2. ควรทำวิจัยความเป็นไปได้ในการนำระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในภาครัฐให้เป็นไปตามหลักคุณธรรมที่แท้จริง โดยเฉพาะการทำให้ข้าราชการในหน่วยงานภาครัฐสามารถดำรงตนในสังคมอย่างมีเกียรติยศและศักดิ์ศรีสมกับความเป็นผู้ให้บริการประชาชนและไม่ต้องการทุจริต

3. ควรทำวิจัยความเป็นไปได้ในการปลดการแทรกแซงทางการเมืองป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมูลฐานยาเสพติด และยาเสพติด

เอกสารอ้างอิง

- บรรณพูนชัย จิมกรา. (2558). *ชุดรากถอนโคนเครือข่ายยาเสพติดด้วยกฎหมายฟอกเงินทางอาญา*. (ออนไลน์) สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2565 จาก <https://www.dsi.go.th/th/Detail>.
- สมบัติธำรง ฉัญวงศ์. (2552). *นโยบายสาธารณะ:แนวความคิดการวิเคราะห์และกระบวนการ*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สัญญา เคนาภูมิ. (2559). การกำหนดนโยบายสาธารณะ : ทฤษฎี และกระบวนการ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*. 7(2), 101-126.
- สัญญา เคนาภูมิ (2562). กรอบแนวคิดการศึกษากระบวนการนํานโยบายสาธารณะไปสู่การปฏิบัติ. *วารสารวิชาการแสงอีสาน*. 16(1). 243-260
- หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2564). *เอกสารโสตทัศนชุดวิชา นโยบายสาธารณะและการวางแผน การสอนเสริมครั้งที่ 1*. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- Dye, Thomas R. (2002). *Understanding Public Policy*. (10thed). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Easton, David. [n.d.]. *The Political System*. New York: Knopf.
- John E., Milan J. Dluhy & Roger M. Lind. (1981). *New Strategic Perspectives on Social Policy*. [Subtitle]:(Pergamon Policy Studies on Social Policy series). Tropman Paperback: Pergamon Press, NY